

פרוטוקול משיבת המועצה המינהלית (11/2020)
שהתקיימה בתאריך 29/06/2020 בבנק ישראל בירושלים ובאמצעות אמצעי תקשורת

נוכחים מקרב חברי המועצה: יהושע שמר, יו"ר המועצה המינהלית

אנדרו אביר, המשנה לנגיד הבנק

סגי איתן

אמיר ירון, נגיד הבנק

נעים נג'אר

נוכחים מקרב עובדי הבנק:

יוני אתר, יועץ למנכ"ל (למעט נושא 9)

קייטי זירד, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית (למעט נושא 9)

חזי כאלו, מנכ"ל הבנק

אילן סוציאנו, עוזר למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית (למעט נושא 9)

שי רוזנשטוק, המבקר הפנימי (למעט נושא 9)

אסתי שורץ, מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

טידה שמיר, היועצת המשפטית

נוכחים נוספים בנושא 3 בסדר היום:

נאוה אוסטרוב, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

נוכחים נוספים בנושא 4 בסדר היום:

נאוה אוסטרוב, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

נוכחים נוספים בנושא 5 בסדר היום:

נאוה אוסטרוב, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

נוכחים נוספים בנושא 6 בסדר היום:

נאוה אוסטרוב, עוזרת למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית

חיים יוסף, מנהל התיק, קוסט פורר גבאי את קסירר E&Y

יהודית חלפון, קוסט פורר גבאי את קסירר E&Y

נועה לוין, מנהלת אגף החשבות, מחלקת חות"ם

דני מישקובסקי, השותף המוביל, קוסט פורר גבאי את קסירר E&Y

מרגלית רוקח, מנהלת יחידת בקרה ודיווח, מחלקת חות"ם

נוכחים נוספים בנושא 7 בסדר היום:

יאיר אבידן, המפקח על הבנקים

נוכחים נוספים בנושא 8 בסדר היום:

מיטל הראל, מנהלת יחידת הפרט, החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

יעל ואקנין, מנהלת היחידה לתכנון וכלכלה

יוסי פרוור, מנהל האגף למשאבי אנוש ומינהל, החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

פנינה קרן, מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל

סדר היום:

1. אישור פרוטוקולים
2. עדכוני המנכ"ל
3. עדכונים מהוועדה לענייני ביקורת
4. דוח מבקר המדינה דוח שנתי 70 מאזן המדינה ליום 31.12.18 - השקעות בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי
5. דוח בדיקה בעקבות תלונה העוסקת בקידום גוף עסקי
6. דוח ביקורת רואה חשבון מבקר לשנת 2019
7. הכרות עם המפקח על הבנקים
8. הליך הקצאת תקנים
9. מינוי חברי הנהלה

הדיון:

נושא 2 בסדר היום: עדכוני המנכ"ל

משבר הקורונה

מנכ"ל הבנק מסר כי עובדי הבנק ומנהליו, בכל הרמות, נוהגים באחריות רבה כאשר הם או מי מבני משפחתם הגרים עימם נחשפו לחולה קורונה. עובדים אלה נכנסים לכידוד עד לאחר קבלת תוצאת בדיקה שלילית על נשיאת הנגיף, ומדווחים באופן מידי לגורמים הרלוונטיים בבנק – לממונה על הקורונה ולמשאבי אנוש. המנכ"ל הדגיש כי הצעדים שבהם הבנק נוקט כדי לשמור על בריאות עובדיו הם מחמירים אפילו יותר מאלה שעליהם מורה משרד הבריאות במסגרת התו הסגול שניתן לבנק. המנכ"ל ציין כי בכמה מקומות במבני הבנק הוקנו מצלמות תרמיות שבודקות את חומם של העובדים, והבנק אוכף את עטיית מסכות המגן במרחבים הציבוריים שבמבנים. לדבריו, הבנק מספק לעובדים את כל ציוד המגן הדרוש, ולאחרונה הוא אישר את התקציב לרכישת ציוד המגן הדרוש עד לסוף חודש יולי.

חבר מועצה הציע שהבנק יערך גם לקראת השפעת העונתית הצפויה בחודשי החורף. לדבריו, הנגיד יכול להציע לוועדת הקורונה בכנסת¹ להגדיר ארגונים חיוניים, ובהם בנק ישראל, שעובדיהם יקבלו עדיפות בקבלת חיסון נגד שפעת לנוכח המחסור הצפוי בחיסונים הללו.

היועץ למנכ"ל ציין כי בכל שנה הבנק מאפשר לעובדיו לקבל חיסון נגד שפעת בין כותלי הבנק.

מנכ"ל הבנק המשיך לדווח ואמר כי הבנק שותף בהערכות המצב של המטה לביטחון לאומי (המל"ל) ושל רשות החירום הלאומית (רח"ל) וגם מקיים הערכות מצב פנימיות. בנוסף, נערכה בבנק הפקת לקחים מהגל הראשון של הקורונה, וכעת נערכים ליישומם. בין השאר מתארגנים לספק את הצרכים הטכנולוגיים, שהגדירו החטיבות בבנק, כדי לאפשר להרחיב את היקף העבודה מרחוק כהיערכות לגל השני של הקורונה. בבנק גם הוכנה, בהתאם להנחיית נציבות המדינה, הצעה לעבודה ב"קפסולות".

פרויקט הבינוי

המנכ"ל דיווח על ההתקדמות בהכנות לאכלוס מרכז הטכנולוגיה והחירום, כשהיעד לכך הוא המחצית השנייה של חודש יולי. הכנות אלה כוללות, בין השאר, בדיקות של הרציפות התפקודית של המבנה, סיום עבודות הגימור בתוך המבנה ועבודות הפיתוח הסביבתי של המבנה, והדרכות והעברת ידע לעובדי התחזוקה של הבנק על המערכות המורכבות מאוד שהותקנו במבנה. המנכ"ל ציין כי חלה התקדמות גם בהידברות עם הקבלן, באשר למחלוקות בין הצדדים, הידברות שאותה מנהל מטעם הבנק מנהל חברת הבקרה.²

תביעת גמלאים

המנכ"ל דיווח כי בית המשפט דחה תובענה של גמלאי הבנק לגבי השלכותיו של ההסכם הקיבוצי 2019. בית הדין סילק על הסף את התובענה במתכונת שבה היא הוגשה – הליך בסכסוך קיבוצי. אין זה מונע מהתובעים להגיש את התובענה בהליך המתאים.

¹ הוועדה המיוחדת לעניין נגיף הקורונה החדש ולבחינת היערכות המדינה למגפות ולרעידות אדמה.
² הוחלט לא לפרסם – נושא שפרסומו יכול לפגוע במו"מ.

ועדות איתור

המשנה לנגיד ציין כי בבנק פועלות 5 ועדות איתור לתפקידים הבאים: מנכ"ל הבנק, מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע, מנהל חטיבת השווקים, מנהל מחלקת תקשורת, הסברה וקשרי קהילה (גוף שעדיין לא קיים) ומנהל מחלקת חות"ם.

נושא 1 בסדר היום: אישור פרוטוקולים

חברי המועצה דנו בטיטת הפרוטוקול של ישיבת המועצה שהתקיימה ב-28 באוקטובר 2019.

העוזר למזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית דיווח כי מהטיטה שנמסרה לאישור חברי המועצה הושמט בטעות נושא בסדר היום – עדכוני המנכ"ל, שצריך היה להופיע בסוף הפרוטוקול. הוא ציין כי למעשה הדיון לא התקיים והמועצה קיבלה החלטה שעדכוני המנכ"ל יידחו לישיבה הבאה.

החלטות:

המועצה מאשרת את הפרוטוקול מישיבתה שהתקיימה ב-28 באוקטובר 2019.

נושא 4 בסדר היום: דוח מבקר המדינה דוח שנתי 70ב מאזן המדינה ליום 31.12.18 - השקעות בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי חבר המועצה, המשמש כיו"ר הוועדה לענייני ביקורת, ציין כי הדוח לא נגע ישירות לבנק ישראל, אלא דן במאזן של המדינה שהוא באחריות משרד האוצר. עם זאת, בעניין ההשקעות בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי, המליץ מבקר המדינה לפיקוח על הבנקים להשלים גיבוש מדיניות בנושא הגדלת ההיצע של מקורות המימון בפרויקטי תשתית, על ידי הבנקים, והמגבלות על החבות הענפית הקשורות לכך. חבר המועצה אמר שהצוות לתיקון ליקויים התכנס והכין תשובה למבקר המדינה, שעיקרה כי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 שהושלמה בחודש ינואר, מהווה תשובה להמלצת המבקר ותיקון הליקוי שעליו הצביע המבקר. חבר המועצה הוסיף כי בדיון שהתקיים בנושא בוועדה לענייני ביקורת קיבלה הוועדה הסבר מפורט בעניין זה.

החלטות:

על פי סעיף 20(א)(7) לחוק בנק ישראל, התש"ע-2010, החליטה המועצה המינהלית לאמץ את החלטות הצוות לתיקון ליקויים שצינו בדוח מבקר המדינה – דוח שנתי 70ב, מאזן המדינה ליום 31.12.18 - השקעות בפרויקטים בשיתוף המגזר הפרטי. בהתאם לסעיף 21ב. (א) לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 (נוסח משולב), ידווח יושב ראש המועצה למבקר המדינה על החלטות הצוות לתיקון ליקויים כאמור.

נושא 5 בסדר היום: דוח בדיקה בעקבות תלונה העוסקת בקידום גוף עסקי

מצורפת תמצית של דוח בדיקה בעקבות תלונה העוסקת בקידום גוף עסקי (נספח א')

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת אמר כי המתלונן ביקש לשמור על חיסיון. הוא ציין כי התלונה עוסקת בשתי המלצות שניתנו על ידי מנהל בבנק, בשמו ובציון תפקידו, לשתי חברות שסיפקו שירותים לבנק, ופורסמו באתרי האינטרנט שלהן. חבר המועצה הוסיף כי נוהל התקשורת והעסקת יועצים בבנק ישראל קובע כי כל המלצה על גורם חיצוני תוצג לאישור מראש על ידי הרכש ובשיתוף המחלקה המשפטית. במקרים הנדונים לא התקיים התהליך הדרוש. לפיכך, המבקר הפנימי מצא כי התלונה מוצדקת בהיבט הנוהלי, אבל קבע גם כי לא נעברה עבירה על טוהר המידות. הנהלת הבנק קיבלה את המלצת המבקר להביא לידיעת עובדי הבנק את הנוהל בעניין זה. אומנם בדיון שהתקיים בוועדה לענייני ביקורת עלתה השאלה אם הנוהל בבנק תואם למקובל בארגונים אחרים, אבל הוועדה סברה כי כל עוד הנוהל הנוכחי תקף חובה לפעול על פיו.

חבר מועצה שאל את המבקר הפנימי אם במסגרת בדיקת התלונה הוא ניסה לברר, בין השאר באמצעות שאלה ישירה למנהל, את המניעים להמלצות, או שמדובר בתקלה פרוצדורלית גרידא.

המבקר הפנימי השיב כי שאלה שכזו נשאלה, אבל בעקבות התשובות שהתקבלו הוחלט שלא להמשיך ולבדוק בכיוון זה.

החלטות:

בהמשך ליריוני הוועדה לענייני ביקורת עם המבקר הפנימי, המועצה החליטה לקבל את עמדת המבקר הפנימי ואת ההמלצות הכלולות בדוח בדיקה בעקבות תלונה העוסקת בפרסום גוף עסקי.

נושא 3 בסדר היום: עדכונים מהוועדה לענייני ביקורת

מערכת בטוחות

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת הזכיר כי הוועדה ביקשה מהמנכ"ל לבדוק אם אפשר להפחית את העלויות שהבנק משלם לבורסה לני"ע עבור השימוש במערכת הבטוחות, למשל להחזיר את ההנחה שהבורסה נהגה להעניק לבנק אך החליטה בסוף 2017 לבטל אותה. בדיון שהתקיים בוועדה לענייני ביקורת ב-16 ביוני נמסר כי הבורסה עומדת בסירובה להעניק לבנק הנחה כלשהי, בטענה כי גם הבנק העלה את העמלות שהוא גובה, גם מהבורסה, על השימוש במערכת זה"ב. חבר המועצה הדגיש כי אין לבנק חלופה למערכת הבטוחות של הבורסה ולפיכך הנושא סגור מבחינת הוועדה.

טיפול בתלונה 812-19

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת ציין כי הדוח שעדיין מצוי בשלב הטיוטה, הוא על תלונה הנוגעת למכרז שהסתיים, לתפקיד הממונה על שיתוף בנתוני אשראי. בדיון שהתקיים בוועדה התגלעה מחלוקת בין המבקר הפנימי לבין היועצת המשפטית וחברי הוועדה ביקשו מהשניים לנסות ולהגיע להסכמות. אם אלה לא יושגו עליהם להציג לוועדה את עמדותיהם לקראת דיון נוסף בנושא.

תקצוב פרויקטי לוויין

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת אמר כי יש פרויקטים בבנק שאליהם נלווים פרויקטי משנה (פרויקטי-לוויין) המתוקצבים בנפרד מהפרויקט הראשי. הוועדה ביקשה שכאשר הבנק מציג תקציב של הפרויקט שיש לו פרויקט-לוויין, הוא יציג גם את התקציבים של פרויקטי-הלוויין. הוא הזכיר כי המועצה קבעה כי אם התקציב של הפרויקט הראשי עולה על 2 מיליוני ש"ח אזי יש להביא לאישורה כל תוספת לפרויקט וכל פרויקט-לוויין הקשור אליו. כמו כן קבעה המועצה כי אם תקציב הפרויקט הראשי נמוך מ-2 מיליוני ש"ח, יש להביא לאישורה כל תוספת וכל פרויקט-לוויין שביחד עם התקציב המקורי עוברים את הרף של 2 מיליוני ש"ח. אומנם ההחלטה התקבלה בעקבות פרויקט לוויין של פרויקט הבינוי, אבל היא חלה על כל פרויקט בבנק, ומטרתה היא להגביר את השקיפות.

החלטות:

- בתקציב הפרויקט הראשי יש לכלול את כל תקציבי הפרויקטים הנוספים המבוצעים בעקבות הפרויקט הראשי הידועים באותה עת (להלן – פרויקטים לווייניים).
 - אם תקציב הפרויקט הראשי אושר במועצה וגבוה מ-2 מיליוני ש"ח, ולאחר שאושר התקציב על ידי המועצה, נדרשים לפרויקט הראשי פרויקטים לווייניים, יש להביאם לאישור המועצה.
 - אם תקציב הפרויקט הראשי נמוך מ-2 מיליוני ש"ח, וככל שלפרויקט זה יהיו פרויקטים לווייניים כך שסך התקציב עולה על 2 מיליוני ש"ח – יש להביא את הפרויקטים הלווייניים לאישור המועצה.
- בדיווחי התקציב למועצה, יש להציג בנפרד את התקציב של הפרויקט הראשי ואת התקציב של כל פרויקט לווייני שלו.

נושא 6 בסדר היום: דוח ביקורת רואה חשבון מבקר לשנת 2019

מצורפת תמצית של דוח ביקורת רואה חשבון מבקר לשנת 2019 (נספח ב')

יו"ר ועדת הביקורת אמר שהדיון בדוח הביקורת המפורט של רואה החשבון המבקר לשנת 2019, נערך כמידי שנה, בעקבות הביקורת על הדוחות הכספיים של הבנק. בדוח הנידון הוצגו ממצאים בשלושה תחומים: הדוחות הכספיים, סביבת מערכות המידע, אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. חלק גדול מהממצאים נמצאו גם בשנים קודמות. הוא ביקש להציג למועצה את הממצאים העיקריים ובמיוחד את אלה שלא עלו בדוחות הקודמים.

מנהל התיק ציין כי כל ממצאי הביקורת, כל אחד מהם ובמצטבר, לא עולים כדי ליקוי משמעותי, ובטח שלא כדי חולשה מהותית, אלא הם ליקויים המוגדרים במדרג הנמוך של ליקויים. באמת ליקויים במדרג הנמוך שלהם. ולכן חוות הדעת של רואה החשבון המבקר היא חוות דעת חלקה. עם זאת, בין הממצאים בלטו כמה: (1) התנהלות לקויה של עובדים הקשורה בחריגה מנהלים, על רקע היעדר הליך משמעותי סדור בבנק. מנהל התיק ציין כי בשנת 2018 מונתה בבנק קצינת ציות, ויש בכך כדי לצמצם את הליקוי. כמו כן נמסר לרואה החשבון המבקר כי הנהלת הבנק עורכת עבודת מטה שמטרתה ליישם ולהטמיע הליך משמעותי. (2) נכון לסוף 2019 טרם אושרה טיוטת הקוד האתי של הבנק. הנהלת הבנק מסרה לרואה החשבון המבקר כי הקוד האתי יוטמע בבנק עד סוף 2020. (3) תלות באיש-מפתח מתחום טכנולוגיית המידע במודול מסוים בסביבה הקריטית. הומלץ להימנע ככל האפשר מתלות באיש-מפתח יחיד תוך שמירה על הפרדת תפקידים, ולרואה החשבון המבקר נמסר כי הבנק פועל לקלוט עובד חדש ליחידה שבה מצוי איש המפתח האמור, ובנוסף הוא מתמודד עם הסוגיה באמצעות מיקור חוץ.

מנהל התיק ציין כי הביקורת נדרשה גם לעניין המערכת לשיתוף בנתוני אשראי, הואיל ומדובר בפעילות ייחודית שיש בה סיכונים וחשיפות ייחודיים. המערכת עלתה לאוויר במהלך שנת 2019, וההשפעה שלה על הדוחות של 2019 היא לא משמעותית, יחסית, אבל חשוב היה לדון בביטוי הכספי של פעילות המערכת בדוחות, והשפעתה על הרכוש הקבוע.

השותף המוביל הוסיף כי המערכת יצרה תחום פעילות חדש בבנק ישראל – פעילות עסקית למכירת מידע. בהתאם להמלצת הגורמים הרלוונטיים בבנק ובהתאם לבקשת הוועדה לענייני ביקורת, פעילות זו תקבל התייחסות נרחבת בדוחות הכספיים לשנת 2020.

עובדת המשרד קוסט פורר גבאי את קסירר E&Y ציינה 3 ממצאים נוספים שעלו בביקורת: (1) הבדלים בטיפול החשבונאי בתיקי המניות עוקבי אינדקס בניהול חיצוני, בין זה של הבנק לבין זה של המנהלים החיצוניים. (2) הטיפול החשבונאי בהשקעה בנגזרים מסוג NDF כולל, בין השאר, התערבות ידנית. אומנם קיימות בקורות מפתחות אבל עדיין הסיכון קיים. סוגיה זו תבחן פעם נוספת במהלך הביקורת על הדוחות הכספיים לשנת 2020. (3) התערבות ידנית בקובץ המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית בגין הטבות לעובדים וגמלאים.

עובדת המשרד ציינה כי הממצאים האמורים הופיעו גם בדוחות ביקורת קודמים.

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת אמר כי שני הממצאים האחרונים שהוצגו מצביעים על התערבות ידנית בנתונים הנכללים בדוחות הכספיים, שלפי שעה לא נמצא לה פתרון. פתרון להתערבות הידנית ברישום נתונים הנוגעים להשקעה בנגזרים, למשל, יהיה רק לאחר שדרוג המערכת הייעודית לניהול ההשקעות.

חבר מועצה שאל אם אפשר ליישם פתרון נקודתי לבעיית הרישום הידני, או שהוא חייב להיות כרוך בשדרוג כל המערכת הייעודית לניהול השקעות.

מנהלת אגף החשבות השיבה כי ההתערבות הידנית ברישום ההשקעה ב-NDF מתבצעת על סמך דוח שמופק מהמערכת, ואין ברירה אלא להמתין לשדרוג המערכת.

חבר מועצה אמר כי בדיון בדוח הביקורת של רואה החשבון המבקר, שהתקיים בוועדה לענייני ביקורת, הוא שאל אם ההתערבות הידנית חושפת את הבנק בהיבט העיסוקי-פיננסי או שמא מדובר רק בהתאמה חשבונאית. התשובה שניתנה לו על ידי מנהלת האגף הפיננסי בחטיבת השווקים הייתה כי לחטיבה יש בקורות מפצות, כנגד סיכונים עסקיים (לדוגמה, סיכוני מעילה), והסיכון הוא בהיבט החשבונאי. חבר המועצה ציין כי גם נציגי מחלקת חות"ם, שנכחו בדיון, אישרו את הדברים. חבר המועצה הוסיף כי בדיון האמור נמסר לוועדה כי שדרוג המערכת צפוי רק בשנת 2022. אומנם העובדה כי הסיכון הוא חשבונאי בעיקרו הקלה מעט, אבל חברי הוועדה ביקשו לבחון אפשרויות להקדים את יישום הפתרון.

בתשובה לשאלת חבר מועצה השיב יו"ר הוועדה לענייני ביקורת כי הבקורות המפצות, כפי שהוצגו לוועדה על ידי נציגי חטיבת השווקים ומחלקת חות"ם, הניחו את דעת חברי הוועדה.

חבר מועצה אחר הוסיף כי גם המבקר הפנימי וגם רואה החשבון המבקר סבורים כי לעת עתה הבקורות מספקות.

המשנה לנגיד אמר כי לדעתו הסיכון של הרישום הידני בחטיבת השווקים אינו גדול והבקורות המפצות הקיימות מפחיתות אותו. עם זאת, טוב שהנושא מצוי תחת מעקב של המבקר הפנימי ורואה החשבון המבקר. הוא העיר כי ב-2020 גובש בבנק קוד אתי.

מנכ"ל הבנק הבהיר כי הקוד האתי שגובש אומנם אושר על ידי כל הגורמים הרלוונטיים, אבל הטמעתו בבנק נדחתה לפי שעה בשל משבר הקורונה.

המשנה לנגיד הוסיף כי לעומת הקוד האתי הרי שהטמעת הליך משמעותי לא ייושם בבנק, להערכתו, במהלך השנה הקרובה, ויש להביא זאת בחשבון.

חבר מועצה אמר כי חרף קיומן של בקורות מפצות המפחיתות את הסיכון של הרישום הידני בחטיבת השווקים, כדאי שהבנק ייתן עדיפות למיכון התהליכים לנוכח הסכומים המשמעותיים של ההשקעות שהרישום הידני נוגע אליהם, ואפילו אם הרישום הידני יוצר "רק" חשיפה חשבונאית ולא חשיפה עסקית-פיננסית.

מנהלת אגף החשבות אמרה שהרישום הידני המהותי הוא בגין התיקים שבניהול חיצוני. הוצע פתרון למיכון התהליך שתלוי בעיקר בשיתוף פעולה עם המנהל החיצוני. לדבריה, היא סיכמה עם מנהלת האגף הפיננסי בחטיבת השווקים כי זו תפעל לזרז את ההליכים אצל המנהל החיצוני. לדבריה, אפשר יהיה להשתמש במערך המיכוני שנבנה עבור הקרן לאזרחי ישראל גם לצורך פתרון הבעיה הנדונה. היא הוסיפה כי הטיפול ברישום הידני ייכלל בתוכנית העבודה של חטיבת השווקים ושל אגף החשבות לשנת 2021.

חבר מועצה ביקש כי למועצה יוצג, בישיבתה הבאה, לוח זמנים ותאריך יעד סביר לפתרון הבעיה.

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת דיווח כי לעניין חישוב ההתחייבות האקטוארית בגין הטבות לעובדים, מתנהל בבנק תהליך סקירה על ידי אקטואר סוקר, שבמסגרתו נערכת בדיקה נוספת של החישובים. כמו כן, חשוב שהאקטואר הסוקר יתקף, בנוסף לחישובים, גם

את ההנחות של האקטואר של הבנק. לדבריו, הממצא הנוגע להתערבות הידנית בקובץ המשמש לחישוב האקטוארי, עלה גם בדוחות ביקורת קודמים והוועדה ביקשה להפחית ככל האפשר את החישובים הידניים.

בתשובה לשאלת חבר מועצה אמרה מנהלת אגף החשבות כי עבודת האקטואר הסוקר צפויה להסתיים במהלך החודש הקרוב. היא הוסיפה כי בנוגע להתערבות הידנית בקובץ המשמש לחישוב האקטוארי, מסר מנהל אגף משאבי אנוש, בישיבת הוועדה לענייני ביקורת, כי מדובר במקרים בודדים.

חבר מועצה הבהיר כי הבעיה שעלתה בדיון של הוועדה לענייני ביקורת נגעה להבדלים בחישוב יתרת ימי חופשה, בין זו המופיעה בתלוש השכר של עובדים (מערכת חילון) לבין זו הקיימת במערכת הסאפ של הבנק. חבר המועצה הוסיף כי מנהל אגף משאבי אנוש מסר בדיון שכאשר קיים הבדל מתייחסים ליתרה במערכת הסאפ כאל היתרה הנכונה. הוועדה ביקשה ממנהל האגף לבדוק בכמה מקרים מדובר.

עובדת המשרד קוסט פורר גבאי את קסירר E&Y ציינה כי בבדיקה שנערכה במסגרת הביקורת נדגמו 10 עובדים ואצל שניים מהם נמצאו הבדלים כאמור. היא אמרה כי עד סוף חודש יולי תושלם בדיקה על מדגם רחב יותר.

חבר מועצה הציע כי ממצאי המדגם והצעה לפתרון הבעיה יוצגו לוועדה לענייני ביקורת, ורק במקרה שהפתרון לא יספק את הוועדה יובא הנושא לדיון נוסף במועצה. לדבריו, בנק ישראל, במיוחד, צריך להקפיד בדברים כגון אלה.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הציעה שהוועדה לענייני ביקורת תקבל בישיבתה הקרובה עדכון על הטיפול בממצאים המפורטים בדוח הביקורת.

השותף המוביל סיכם ואמר כי ממצאי הביקורת היו בדרגה נמוכה של רמת החומרה. הוא ציין את שיתוף הפעולה הטוב עם הגורמים המקצועיים בבנק והדגיש כי כל הבקורות המפצות שהוצגו לאנשי הביקורת הניחו את דעתם. השותף המוביל הוסיף כי הדוחות הכספיים לשנת 2020 יסקפו בהרחבה את פעילות המערכת לשיתוף בנתוני אשראי, וציין כי בימים הקרובים יחל תהליך החלת כללי ה-IFRS (עם השינויים המתבקשים לבנק מרכזי) על הדוחות הכספיים של בנק ישראל.

החלטות:

1. המועצה מאשרת את ההמלצות הכלולות בדוח הביקורת של רואה החשבון המבקר לשנה שנסתיימה ב-31 בדצמבר 2019.
2. הוועדה לענייני ביקורת תקבל בישיבתה הקרובה עדכון על יישום הממצאים הכלולים בדוח (כולל לוחות זמנים).

נושא 7 בסדר היום: היכרות עם המפקח על הבנקים

חבר מועצה הציג למפקח את שלושת חברי המועצה מקרב הציבור וציין כי בקרוב צפויים להצטרף עוד שניים, שכבר אושרו על ידי הוועדה לאיתור מועמדים ועל ידי הוועדה לבדיקת מינויים.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הציגה את המהלכים הנדרשים עד למינוי החברים.

חבר מועצה ביקש לבצע את המהלכים במקביל כדי שאפשר יהיה לצרף את שני החברים החדשים בהקדם האפשרי. מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הבהירה כי המהלכים מתבצעים במקביל.

המפקח על הבנקים הציג את עצמו ופירט את ניסיונו המקצועי רב-השנים והמגוון במערכת הבנקאות, ואת פעילותו החברתית מזה מספר שנים, במסגרת תרומה לקהילה, פעילות במספר ארגונים ועמותות, שעצימותה אף התגברה בשנה האחרונה. המפקח סקר בפני המועצה את תפיסתו ואת חזונו כמפקח על הבנקים: אחד הדברים שבעיניו הוא מהחשובים יותר הוא שמירה על עצמאות הפיקוח. עצמאות הפיקוח תלויה במידה רבה ביכולתו ליזום ולהוביל מהלכים, ודבר זה כשלעצמו תלוי ביכולת לשמר את הרמה המקצועית הגבוהה, שאלה הוא נחשף ביתר שאת מאז שנכנס לתפקידו. זו באה לידי ביטוי, בין השאר, בוותק ובניסיון המקצועי של עובדים ומנהלים אשר חלקם גם התנסו במספר תפקידים בפיקוח. עם זאת, לדעתו, חסר בחטיבה ניסיון עסקי בגופים המפוקחים (הבנקים המסחריים וחברות כרטיסי האשראי). המפקח אמר כי הפיקוח חייב להיות קשוב מאוד ל"שטח" וחייב להמשיך לשפר את רמת השירות שהוא מעניק, כולל הפחתה נוספת של זמני הטיפול במשימות שהוא מבצע. לדעתו, על הפיקוח לאתגר את המערכת שעליה הוא מפקח ובד בבד לנקוט בגישה "מאפשרת". משמע, להדגיש ולהסביר למערכת זו יותר את מה שהוא מאפשר לה לעשות, ופחות למנוע או לעמוד בדרכה. כמובן שגישה זו מחייבת לפתח יכולות מתאימות. המפקח הסביר כי הוא תומך בגולציה שתהיה עכשווית (המתאימה לזמן ולמקום) וכזו המבוססת על עקרונות ופחות על רגולציה גרנולרית – כזו שנותנת מענה לבעיות נקודתיות, למרות שלעיתים דווקא רגולציה גרנולרית היא המתאימה. לנוכח ניסיונו כמנהל סיכונים הוא רואה בפונקציית ניהול הסיכונים הרבה יותר כניהול סיכונים מאשר ניהול סיכונים. אבל כדי שמנהל סיכונים יהיה מנהל סיכונים הוא צריך לדעת שיש לו את היכולות ואת הביטחון לנהל את הסיכוי, וכדי לנהל סיכוי הוא צריך להיות מאומן וטוב מספיק. המפקח אמר שלדעתו יש לעודד את הבנקים ואת חברות כרטיסי האשראי ליטול סיכונים אבל בתוך המגרש המוכר והידוע להם. משמע, ניהול הסיכונים צריך להיות מקצועי ומושכל. לצד כל אלה, הוא בעד אכיפה דווקנית מאוד אך כזו המבוססת על סיכון, ולא אכיפה לשם האכיפה. המפקח הוסיף כי ברצונו להביא לידי ביטוי, הן בפיקוח והן בגופים שעליהם הוא מפקח, את תפיסתו החברתית. לדעתו, הגופים המפוקחים הם חלק מרכזי מהמרקם החברתי והכלכלי במדינה, שהרי הם מעניקים שירותים לכל האוכלוסייה לאורך ולרוחב המדינה. אוכלוסיה זו היא מגוונת – למשל בהיבט האתני-תרבותי, בהיבט הסוציו-אקונומי, בהיבט הגיאוגרפי ובהיבט הגילאים. אתגר גדול הוא לדאוג כי שירותי הבנקאות יהיו נגישים לכל תת-אוכלוסייה ובאופן המתאים. לכן, חשוב מאוד למנף את הפלטפורמה הקיימת כדי להרחיב את מערכת הגומלין (ecosystem), וזאת במסגרת התוכנית האסטרטגית שיוזם הנגיד והחשיבות שהוא רואה בקידום החדשנות, כולל זו של מערכות התשלומים. על הפיקוח לעודד את המערכת הבנקאית להמשיך ולפתח את העולם הדיגיטלי והטכנולוגי כדי לקדם את השירותים ואת היכולות הבנקאיות והפיננסיות במדינה, כולל את מערך התשלומים, את ספקי שירותי התשלום והמידע. גם החקיקה המתפתחת בעולם ובישראל בתחומים אלה, ובהם תחום ה-API, לדוגמה, עולה בקנה אחד עם האסטרטגיה של בנק ישראל בכלל ושל הפיקוח על הבנקים, כזרוע חשובה של בנק ישראל, בפרט.

נגיד הבנק אמר כי ניסיונו המקצועי של המפקח על הבנקים במערכת הבנקאות, בחברות כרטיסי האשראי ומערכות שב"א ומס"ב, יועיל בהחלט בפיתוח מערכות התשלומים וחיבורן למערכת הבנקאית.

המפקח על הבנקים אמר כי חשוב מאוד לשמור ולפתח עוד את אומן הציבור בפיקוח ובמערכת הבנקאית, בעיקר בתקופה הנוכחית המורכבת. בכך יש לאגף בנק-לקוח תפקיד מרכזי, הואיל והוא מטפל בפניות הציבור ולכן הוא מצוי עם האצבע על הדופק באשר להלך הרוח הציבורי, תורם להסדרה רלוונטית, וגם מצוי בקשר שוטף עם מערכת הבנקאות בנושאים הנוגעים לטיפול בהגינות ובהוגנות כלפי הלקוחות, נושאים בעלי חשיבות עליונה בשימור וחיזוק אומן הציבור. המפקח אמר כי הבנקים יודעים לתת ללקוחותיהם כלים שהם בעלי ערך, ואחד מתפקידי הפיקוח הוא להיות הגורם, בהיבט הרגולטורי, המאפשר למערכת הבנקאית לפתח

מנועי צמיחה וכלים עתידיים שיאפשרו לה לענות על מגוון צרכים, לצד אלה המסורתיים. לדוגמה, שיווק מוצרי ביטוח על ידי חברות כרטיסי האשראי. המפקח אמר כי בתקופות של משברים, המודלים המשמשים את מערכת הבנקאות מאבדים מערכם, ומכאן שלמקצועיות ולשיקול הדעת יש משקל מרכזי. לצד זאת חשוב לפתח במערכת את תחום ניהול הידע והמידע. דבר זה הוא אומנם חשוב ליצירת יתרון יחסי או יתרון תחרותי לגוף מסוים, אבל הוא קריטי קודם כל לקיומה של המערכת. המערכת לשיתוף בנתוני אשראי היא כלי שבנק ישראל העמיד לרשות המערכת, שבו היא יכולה לעשות שימוש מושכל ולמנף את המידע המצוי אצלה, הן לטובתה וכמובן לטובת לקוחותיה. גם היכולת של המערכת לזהות את צורכי הלקוחות ולהתאים את עצמה במהירות, בהיבט של מגוון השירותים והמוצרים שהיא מספקת להם, היא קריטית. לדוגמה, בתקופת המשבר הפיקוח זיהה כשלים בהנגשת השירותים הבנקאיים לקבוצות מסוימות באוכלוסייה, למשל האוכלוסייה המבוגרת יותר, החסרות את ההנגשה הפיזית ואת האוריינות הדיגיטלית. המפקח מסר כי הפיקוח החל לקיים שיחות ראשוניות עם המערכת הבנקאית בנוגע להתאמת המודלים והתמחור הראוי לאספקת שירותי הבנקאות לכלל האוכלוסייה. זאת במסגרת הנגשת השירותים הבנקאיים וחזוק ההכלה הפיננסית. המפקח עבר לסקור את הדגשים העיקריים בתוכנית העבודה של הפיקוח: יציבות המערכת הבנקאית; רווחת הצרכן – הן הפרטי והן העסקי – אשר תועיל הן לחברה בישראל וגם תייצר ערך לתאגידים הבנקאיים. בניית אמון הצרכן והתרגום של ראיית הלקוח במרכז, יושגו על ידי שירותי בנקאות דיפרנציאליים המותאמת ללקוח; הגברת התחרות המערכת הבנקאות, באמצעות הקמת הבנק הדיגיטלי שצפוי לעלות לאוויר, במעין מחקר חלוץ (פיילוט) במרץ 2021, ובאופן מלא באוקטובר 2021. מדובר בפרויקט מורכב הואיל והבנק החדש יצטרך להתחבר למערכות רבות של צדדים שלישיים. כלי נוסף לעידוד התחרות הוא הבנקאות הפתוחה, שתאפשר לכל הגורמים במערכת להתחרות על הנכסים הפיננסיים של הלקוחות – פרטיים ועסקיים – לטובת הצרכן. גם פה יש אתגר גדול של חיבור הפלטפורמה הבנקאית לעולם המסחרי והתעשייתי, לצד חיבור חברות הפינטק אל תוך מערכת זו, בהינתן כל המגבלות הטכנולוגיות, למשל אלה הנוגעות לאבטחת מידע. בנוסף, יש לאפשר את התפתחות חברות כרטיסי האשראי, במסגרת יישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (אשר נחקק בעקבות פעילותה של הוועדה להגברת התחרותיות בשירותים בנקאיים ופיננסיים נפוצים – ועדת שטרומ), כחלק מהסביבה הכוללת. המפקח חזר והדגיש את חשיבות הבנקאות החברתית וההוגנת. לדעתו, צריך לכוון את תיאבון הסיכון במדיניות האשראי וההשקעות של המערכת הבנקאית לסייע לתעסוקה, לבריאות, להקטין את אי-השוויון, להעלות את רמת החינוך. לפיכך, יש למערכת הבנקאות תפקיד חשוב מאוד בלהיטיב את החברה בישראל. מערכת בנקאית שתחרוט על דגלה יכולת השפעה חברתית והוגנת, תחזק את אמון הציבור בה ותתרום גם ליציבותה; נושא נוסף שכבר מצוי בדיונים עם הבנקים הוא החשיבות של היציבות והרציפות השירותית והטכנולוגית שלהם. זו מתחילה במערכות הליבה הבנקאיות הנסמכות כיום על מחשב מרכזי (Mainframe), משמע על טכנולוגיה ישנה מאוד. אומנם מדובר בטכנולוגיה יציבה יחסית, מחד גיסא, אבל מוגבלת למדי מאידך גיסא. החלפת המערכות הללו בבנקים היא תהליך הדרגתי, ממשיך ועתיר השקעה. הפיקוח יבחן דרכים לסייע לתהליכים אלה. שדרוג מערכות המידע של הבנקים והמשך פיתוח הדיגיטציה, הן עבור משתמשי הקצה והן בבנקים עצמם, ייעל מאוד את עבודת המערכת, ישפר את ה-SLA עבור לקוחותיה, יקטין טעויות ועשוי להגדיל את היעילות התפעולית של המערכת הבנקאית, תוך הקצאה יעילה יותר של כוח האדם שלה.

חברי המועצה הודו למפקח על הבנקים על הסקירה המקיפה, ואיחלו לו הצלחה בתפקיד ושיתוף פעולה פורה עם המועצה המינהלית ווועדותיה.

נושא 8 בסדר היום: הליך הקצאת תקנים

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציינה כי הדיון מתקיים בהתאם להחלטה שהמועצה המינהלית קיבלה ב-30 בדצמבר 2019: המועצה מבקשת לקיים דיון בנוגע להליך הקצאת תקנים במהלך השנה, ואופן הדיווח למועצה, וזאת לפני הקצאת תקנים.

מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל הציגה את הטבלה שנמסרה במסגרת החומרים לקראת הדיון, המפרטת את הרזרבה – מכסה של 30.7 תקנים שאפשר להשתמש בהם באופן גמיש לצרכים בלתי צפויים מראש, בדרך כלל – במשך השנה. למספר זה יש להוסיף 5.4 תקנים זמניים אשר אושרו במסגרת המכסה הכוללת של התקנים לשנת 2020, אבל יועדו מלכתחילה עבור תפקידים מוגדרים ורק עבורם. מנהלת החטיבה ציינה כי מתוך 30.7 התקנים נעשה שימוש ב-27.75 תקנים, ולכן יש עדיין 2.95 תקנים שאפשר לנצלם עד לסוף השנה. בתשובה לשאלות של חברי מועצה היא תיארה את השימוש שנעשה במספר תקנים.

מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית הזכירה כי במסגרת הדיונים על אישור התקציב לשנת 2020 דווח למועצה כי במהלך השנה נלקחו תקנים שהוגדרו זמניים והפכו לתקנים קבועים. מזכירת הוועדה המוניתרית והמועצה המינהלית ציטטה מפרוטוקול הדיון שהתקיים בישיבת המועצה ב-30 בדצמבר: "חבר מועצה ביקש כי המועצה תקיים דיון בנוגע להליך הקצאת תקנים במהלך השנה, כדי למסד תהליכי עבודה נכונים. הוא אמר שהמועצה תצטרך להחליט אם היא רוצה לאשר את הקצאת התקנים מראש או לקבל דיווח בדיעבד".

לדבריה, במסגרת החומרים שנמסרו לקראת הדיון הנוכחי דווח על שתי משרות שהבנק מבקש לגייס אליהן עובדים במסלול לקביעות.

חבר מועצה אמר שאחד משני התקנים נועד לגייס מהנדס חשמל. הוא שאל אם מדובר בתקן קבוע נוסף בבנק ולכמה מהנדסי חשמל הבנק זקוק.

חבר מועצה אחר אמר שבאופן עקרוני אין טעם לדווח למועצה רק בדיעבד על הפיכת תקן זמני לקבוע. הוא אמר שאינו יכול לעלות בדעתו מצב שבו הבנק נזקק להפוך תקן זמני לקבוע, באופן דחוף שאינו מאפשר להציג למועצה את הצורך ולבקש את אישורה, בדרך כזו או אחרת. לדבריו, אחד מתפקידי המועצה הוא לוודא שמספר התקנים הקבועים בבנק לא גדל שלא לצורך.

מנכ"ל הבנק אמר שרזרבת התקנים העומדת לרשותו נועדה לענות לעיתים על צרכים דחופים. לדבריו, הוא נוהג, ככלל, להתייעץ עם הנגיד לפני שהוא מאייש תקן מהרזרבה, למרות שפעולה שכזו היא בסמכותו. לדבריו, המועצה אינה צריכה להתערב בניהול הבנק ברמת המיקרו, ולשם כך היא מקצה לו רזרבה מלכתחילה. המנכ"ל הוסיף כי גם הנגיד תומך בעמדה שאפשר לדווח למועצה אחת לרבעון על איוש תקנים מהרזרבה.

חבר מועצה אמר כי התקנים ברזרבה המוקצה למנכ"ל נועדה לצרכים זמניים. אם מבקשים להשתמש בתקן מהרזרבה לצורך קבוע צריך להציג למועצה תמונה כוללת על התקנים הקבועים הנחוצים לבנק לצורך מימוש תוכנית העבודה, כולל קיצוץ תקנים שעליו הוחלט, אם הוחלט. חבר המועצה טען כי לא ייתכן שהמגמה בבנק תהיה רק בכיוון של הגדלת מספר התקנים. הוא הזכיר כי בתקופה שהמועצה הנוכחית מכהנת גדל מספר התקנים מכ-750 לכ-880. לדבריו, העובדה שהמועצה מתכנסת לפחות אחת לחודש מאפשרת לבנק להציג מראש בקשות להפוך תקנים זמניים לקבועים. להערכתו התפעול של הבנק לא ייפגע כתוצאה מכך. יתר על כן, העובדה שאפשר לאייש תקן זמני לתקופה של עד שלוש שנים מקלה גם היא על הבנק.

חבר מועצה אחר אמר שרזרבה לא נועדה לניהול ברמת המיקרו. אלא היא מסגרת שהמועצה מאשרת לעשות בה שימוש. לדבריו, בכל ארגון יש נטיה לגדול ולהתפתח ולהגדיל את מספר התקנים. התערבות המועצה בעניין השימוש ברזרבה נועדה, בין השאר, למנוע ביקורת ציבורית על הבנק.

חבר מועצה שלישי שאל מדוע הבנק זקוק לגייס מהנדס חשמל.

מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל השיבה כי המהנדס יגויס לאגף הלוגיסטיקה ויהיה אחראי על תחזוקת מערכות מורכבות המצויות במרכז הטכנולוגיה והחירום. לדבריה, גיוס המהנדס הוא תוצאה של עבודה של חברת ייעוץ שבחנה את צורכי המבנה החדש בתחום התפעול והתחזוקה. עבודת הייעוץ הביאה בחשבון מדדים מקובלים של שטח המבנה ומידת מורכבותו, והמליצה גם על הרכב עובדי התחזוקה על פי מודל המשלב מיקור חוץ עם גרעין ידע שצריך להיות בבנק ישראל.

חבר המועצה הקודם שאל אם בעקבות עבודת הייעוץ צריך יהיה לגייס עוד עובדים לבנק מלבד המהנדס, ומנהלת החטיבה השיבה בשלילה.

חבר מועצה אחר שאל מה יהיו משימותיו היום-יומיות של המהנדס שיגויס ואם תהיה לו עבודה במשרה מלאה. הוא ביקש לקבל העתק מהמסמך שחיברה חברת הייעוץ.

מנכ"ל הבנק ציין כי המערכות האלקטרו-מכניות המותקנות במרכז הטכנולוגיה והחירום הן מורכבות מאוד. הואיל והבנק השקיע סכומים ניכרים מאוד במבנה, הרי שהעברת הידע לבנק היא חיונית, בעיקר לנוכח העובדה כי נדשת רציפות תפקודית של המערכות ולכן צריכה להיות לבנק יכולת להתמודד עם תקלות, מבלי להיות תלוי בגורם חיצוני. הוא הציע לייחד דיון בישיבת המועצה, שבו תוצג לה היערכות הבנק להפעלת המבנה.

חבר מועצה שאל אם תחזוקת המבנה אינה מתפקדה של חברת הניהול.

מנכ"ל הבנק השיב בשלילה, והוסיף כי הבנק צריך לשמר אצלו את הידע הדרוש לתחזוקת המבנה, שכן מדובר במבנה בעל חשיבות אסטרטגית.

בתשובה לשאלת חבר מועצה אמרה מנהלת החטיבה למשאבי אנוש ומינהל כי המהנדס שיגויס מיועד לעבוד אך ורק במרכז הטכנולוגיה והחירום, ויהיה כפוף למנהל אגף הלוגיסטיקה, כמו שאר עובדי התחזוקה שבבנק. הוא יפקח על התחזוקה של המערכות האלקטרומכניות – חשמל, גנרטורים, מיזוג אוויר וכיו"ב, המוגדרת כתחזוקה מונעת – שחלקה יתבצע באמצעות מיקור חוץ, בפקוחו של המהנדס.

חבר מועצה שאל אם יש מהנדס חשמל גם במבנה המרכזי (בנין 1).

מנהלת החטיבה למשאבי אנוש השיבה בחיוב, והוסיפה כי המהנדס במרכז הטכנולוגיה והחירום צריך יהיה להתמחות במערכות הייחודיות שבמבנה.

חבר מועצה הציע לייחד דיון במועצה שבו תקבל המועצה הסברים על הצורך בשני התפקידים שהבנק מבקש לאייש באופן קבוע.

חבר מועצה אחר ביקש כי במסגרת הדיון האמור יוצג למועצה גם המימוש שנעשה עד כה של תוכנית ההתייעלות שהוצגה למועצה במסגרת הדיונים בתוכנית העבודה והתקציב לשנת 2020.

חבר המועצה הקודם שאל מדוע צריך לגייס את מהנדס חשמל במסלול לקביעות, ומנהלת החטיבה השיבה כי אי אפשר יהיה לגייס מהנדס חשמל בעל כישורים מתאימים למשרה זמנית. היא הבהירה כי כל עובד במסלול לקביעות מועסק בתקופת ניסיון שנמשכת שנתיים.

חבר המועצה הקודם אמר כי בדיון שתייחד המועצה לשני התפקידים צריך יהיה להסביר את הצורך לאייש אותם דווקא במסלול לקביעות.

חבר מועצה שלישי שאל מדוע במכרז לגיוס מהנדס נרשם שהמועמד צריך להיות מהנדס חשמל או מהנדס מכונות.

מנהלת החטיבה למשאבי אנוש השיבה כי הדבר נובע מאילוץ הנובע מאופן הגדרת העיסוק בלוח העיסוקים של הבנק. היא הוסיפה כי אומנם הבנק יעדיף לגייס מהנדס חשמל, אבל גם מהנדס מכונות עשוי להתאים לתפקיד אם יש לו ניסיון במערכות חשמל.

חבר המועצה הקודם ציין כי הדרישה במכרז היא רק לתואר אקדמי ולא לניסיון כזה או אחר.

חבר מועצה סבר שהבנק צריך לעשות סדר באופן גיוס עובדים למסלול קביעות. הוא הציע כי המועצה תקבל את המידע הרלוונטי על המועמד שיהיה בכוונת הבנק לגייס, וזאת בטרם תתקבל ההחלטה בעניינו.

חבר המועצה הקודם ביקש ממנהלת החטיבה לבדוק אם יש אפשרות משפטית להפסיק את תהליך הגיוס.

חבר מועצה אמר שלדעתו המועצה צריכה לאפשר למנכ"ל גמישות ניהולית בהקצאת תקנים זמניים מהרזרבה, מפני שהיא סומכת על שיקול דעתו. לעומת זאת, יש ערך להתערבות המועצה כאשר מדובר בהעברת תקנים זמניים לקבועים, מפני שלמועצה יש עניין שמספר התקנים הקבועים בבנק לא יגדל.

חבר המועצה הקודם טען, לעומת זאת, כי למועצה צריכה להיות אמירה גם במקרים שבהם יש כוונה לגייס עובדים על תקן זמני, מפני שגם אלה משפיעים על עלויות השכר בבנק. יתר על כן, יש נטייה, לדבריו, להפוך את הזמני לקבוע. חבר המועצה הוסיף כי הואיל ותפקיד המועצה הוא לוודא שהבנק מתנהל ביעילות, אזי עליה לוודא שאומנם קיים צורך אמיתי לגייס עובדים, אפילו על תקן זמני.

חבר מועצה אחר העיר שלמרות שחלפה רק מחצית השנה, הבנק ניצל כמעט לחלוטין את מספר התקנים שאישרה המועצה עבור הרזרבה של המנכ"ל. הוא הוסיף כי הרזרבה של המנכ"ל נועדה להעניק למנכ"ל גמישות ניהולית.

חבר מועצה נוסף אמר שלדעתו צריך להשאיר לשיקול דעתו של המנכ"ל את השימוש בתקנים שברזרבה, מפני שאלה משמשים בעיקר לצרכים קריטיים ולתקופה מוגדרת מראש. חבר המועצה טען גם כי יש לדעתו אי בהירות באשר למושג "תקן זמני". הוא הסביר כי ישנם תקנים קבועים המאוישים על ידי עובדים זמניים המגויסים לתקופה של עד 3 שנים, משמע עובד זמני מבצע תפקיד קבוע. לעומתם יש עובדים המגויסים על תקן זמני, כלומר שהמשימה שלשמה הם מגויסים היא זמנית, וכאשר היא מסתיימת העובד

עוזב את הבנק. חבר המועצה הציע שהמועצה תייחד דיון לעניין העובדים הזמניים והתקנים הזמניים וחלוקת הסמכויות בינה לבין המנכ"ל בנוגע אליהם.

החלטות:

המועצה מחליטה כי כל הקצאת תקן קבוע צריכה להגיע מראש לאישור המועצה.

נושא 9 בסדר היום: מינוי חברי הנהלה

הדיון: הנגיד יבחן את הנושא ויחזור למועצה בחודש הקרוב.

נספח א'

דוח בדיקה בעקבות תלונה העוסקת בקידום גוף עסקי - נושאים עיקריים למועצה המינהלית

בחודש דצמבר 2019 התקבלה בביקורת הפנימית (נציבות תלונות העובדים) תלונה העוסקת בקידום בנק ישראל של גוף עסקי. המתלונן ביקש לשמור את שמו בחיסיון.

התלונה, הכוללת טענה אחת בלבד, נמצאה מוצדקת ו/או מבוססת, אך לא בהיבטים של טוהר המידות.

נספח ב'

טל. +972-2-6471000
פקס +972-2-6471012
ey.com
קסט פורר גבאי את קסירר
רח' הרטום 8, בק טק,
הר חוצבים, ירושלים 9777508

19 מארס, 2020

לכבוד	לכבוד
גב' עירית מנדלסון	פרופ' אמיר ירון
מנהלת מחלקת חשבות, מערכות תשלומים וסליקה	נגיד בנק ישראל
<u>ירושלים</u>	<u>ירושלים</u>

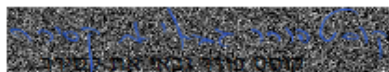
הנדון: עיקרי ממצאי הביקורת לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019

אנו מתכבדים להגיש בזאת את עיקרי ממצאי הביקורת לשנת 2019.

דוח זה מיועד לשימושכם בלבד ואין להמציאו לכל גורם אחר ללא אישורנו המוקדם.

נשמח לעמוד לרשותכם במתן הבהרות נוספות במידה ותידרשנה.

בכבוד רב,

רואי חשבון

העתק: מר חזי כאלו, מנכ"ל
מר שי רזנשטוק, מבקר פנימי

דוח ביקורת רואה חשבון מבקר לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 - עיקרי הממצאים

דוח הביקורת שלנו לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 כלל סקירה על היקף הביקורת שבמסגרתה בוצעו:

1. בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים, בחינה של כללי חשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי המועצה המנהלית וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה.
2. במהלך ביקורתנו התקיימו פגישות תקופתיות עם אנשי מפתח בבנק. פגישות אלו כללות שיחות ובידורים עם מנהלי חטיבות, הביקורת הפנימית ועוד.
3. יישום נהלים המפורטים בתקן ביקורת 92 – "אחריות המבקר לשקול אפשרות קיומה של תרמית במסגרת ביקורת של דוחות כספיים", לרבות שיחות עם אנשי מפתח בבנק.
4. ביקורת אפקטיביות בקרה פנימית על דיווח כספי עבור כל התהליכים שפורטו בדוח, בוצע **TEST OF ONE** ובדיקת אפקטיביות הבקורות בהתאם למתודולוגיה.

ממצאי הביקורת נגעו לשלושה תחומים: (1) הדוחות הכספיים (2) סביבת מערכות המידע (3) ביקורת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.
להלן עיקרי ההמלצות שלנו בתחומים הללו:

ממצאי ביקורת בנושא הדוחות הכספיים

1. **תיקי מניות עוקבי אינדקס בנייהול חיצוני** - רישום יתרת ההשקעות בתיקים החיצוניים מתבצע בצורה ידנית דבר זה גורם לסיכונים ודרישות מעקב לפערים בצורה רחבה.
2. **נגזרים** - נדרשת התערבות ידנית לצורך הצגת היתרות הנוגעות למכשיר מסוג **(Non Deliverable Forward) NDF** עסקאות אקדמה בהן מעורב מטבע שאינו סחיר) בדוחות הבנק אשר נתמך באופן חלקי במערכות הבנק. נציין כי סליקת המזומן בסגירת העסקה נרשם באופן תקין.
3. **התחייבות בגין הטבות לעובדים וגמלאים** - אנו ממליצים לצוות הבנק לבחון מחדש את אופן העבודה בכל הקשור לתהליך האקטוארי ולצמצם כמה שניתן התערבות ידנית וזאת על מנת לפשט את התהליך, להגדיל את רמת הבטחון בו ולקצר את לוחות הזמנים.

ממצאי ביקורת בסביבת מערכות המידע

א. ניהול גישה פיזית ולוגית:

1. ליקוי: נמצאו יחידים של עובדים שסיימו את עבודתם בבנק, אך חשבונם ב-ACTIVE DIRECTORY טרם נמחק ו/או טרם נקבע כלא פעיל. מדובר בליקוי חוזר.
2. ליקוי: נמצאו יחידים של עובדים שחשבונם ב-ACTIVE DIRECTORY עדיין פעיל למרות שהם לא בצעו כניסה מעל שנה לרשת. מדובר בליקוי חוזר.

ממצאי ביקורת בנושא אפקטיביות בקרה פנימית על דיווח כספי

- להלן רשימת התהליכים המהותיים מאוד לדיווח הכספי והגילוי שבוקרו על ידי משרדנו במסגרת ביקורת אפקטיביות הבקרה הפנימית בבנק:
1. תהליך השקעה בניירות ערך סחירים במט"ח.
 2. תהליך השכר.
 3. תהליך הפנסיה.
 4. תהליך הפקדות ומשיכת מזומנים (מטבע).
 5. תהליך השיערוך.

בקורות על ברמת הארגון (ELC)

1. ממצא: מדובר בליקוי שדווח בשנה קודמת. לא קיים בבנק הליך משמעותי סדור לגבי התנהלות העובדים, בהתייחס לציות לנהלים. יחד עם זאת, במקרים בהם עובדים חרגו מנהלי הבנק ננקטו כלפיהם בפועל צעדים משמעותיים. כמו כן, במהלך שנת 2018 מונתה קצינת ציות בבנק.
2. ממצא: מדובר בליקוי שדווח בשנה קודמת. העדר קוד אתי כתוב והפצתו לידיעת העובדים. עם זאת, הבנק מתנהל על בסיס ערכים שמשוקפים לכלל העובדים. כמו כן, הוקם צוות היגוי וגובשה טיוטת קוד אתי, אך טרם אושרה והובאה לידיעת העובדים.
3. ממצא: במהלך שנת 2019, התקיימה תלות באיש מפתח מתחום טכנולוגיות מידע במודול ה-swift\amlh בסביבה הקריטית. יצוין כי על מנת לסגור את הפער, תוגברו השעות של חברת stphouse, במקביל התחום עבר לצוות ישומי תשתית שיכשיר עובד לטובת הגיבוי. כמו כן, נמסר כי נבנית תוכנית לגיבוי ותחזוק המערכות בטכנולוגיות ישנות.
4. ממצא: במהלך שנת 2016 פורסם עדכון של ה-COSO בנושא מעילות והונאות. בבנק מבוצעות הדרכות בנושא מעילות והונאות בשתי חטיבות (חוט"ם ומטבע). כמו כן, בוצע פיילוט של סקר מעילות והונאות, אשר מתוכנן להמשיך בעתיד. יחידת ניהול סיכונים עובדת על טיוטת מתווה בנושא מעילות והונאות. הבנק

מקיים מכרז לצורך התקשרות עם ספק לצורך הכנת תוכנית לניהול סיכונים מעילות והונאות. עם זאת, כיום אין תוכנית מלאה לניהול סיכונים מעילה והונאה.

5. ממצא: עקב התפטרות חברת מועצה מקרב הציבור בפברואר 2019 אין, החל ממועד זה, מניין חוקי לכינוס ועדת הביקורת ולקבלת החלטות על ידיה והיא חדלה מלפעול.

תהליך השקעה בניירות ערך סחירים במט"ח

1. ממצא: מדובר בליקוי שדווח בשנה קודמת. מומלץ לבצע בקרה דו-כיוונית בין הספר הראשי (GEM) לספר העזר (WSS). פותח דוח שנמסר לחטיבה העסקית לצורך לבדיקות קבלה, נעשו מספר סבבי בדיקות וההערות תוקנו. הדוח המתוקן בשלב סופי ומחכה לאישור המשתמשים להעברה לייצור.
2. ממצא: במהלך בדיקות קבלה לנכס חדש במערכת ה WSS למרות תקינות בדיקות הקבלה בסביבת הטסט לאחר העברתו לסביבת הייצור ורכישת הנכס בפועל נמצא כי חישוב צמירות הריבית אינו מתבצע באופן תקין. יש לציין כי הליקוי שנמצא בנכס החדש תוקן על ידי הבנק ולא היה מהותי ביחס לדוחות הכספיים של הבנק.